

Franckesche Stiftungen zu Halle

Christophori Cellarii Breviarium Antiquitatum Romanarum

Cellarius, Christoph

Halae Magdeburgicae, 1778

VD18 13038508

Appendix Posterior De Nominibus Romanorum Ex Carolo Sigonio Et
Onuphrio Panvinio.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-195671

APPENDIX POSTERIOR

DE

NOMINIBVS ROMANO-
RVM EX CAROLO SIGONIO
ET ONVPHRIO PANVINIO.

§. I.

Romanos homines duobus primum, post etiam tribus nominibus vfos esse reperimus: quorum vnum præcipue *nomen*, alterum *prænomen*, tertium *cognomen* aut *agnomen* appellauerunt. Quod vt eo melius intelligatur, exemplo PVELII CORNELII SCIPIONIS AFRICANI declarabimus.

§. 2. Nimirum *nomen* originem gentis indicabat, vnde etiam gentilicium vocari solet: vt CORNELIVS.

§. 3. *Prænomen* differentiae causa nomini gentilicio præponebatur, vt scilicet a se in vicem distinguerentur, qui eiusdem gentis erant: quale est in exemplo nostro PVBLIVS. Atque hæc discernendorum filiorum & nepotum causa inuenta esse, Varro auctor est.

§. 4. *Cognomen* gentilicio nomini subiungebatur, vt SCIPIO. Et hanc quidem appellandi rationem primum videntur excogitasse, vt eos, qui idem prænomen ac nomen ferebant, inter noscerent: post autem, quum cognominum vsus increbuisse, etiam sine eiusmodi causa seruasse. Poteest hoc in gente cornelia perspicui, quæ cognominum varietate in multas familias

lias est diffusa: ut Maluginenses, Cossos, Scipiones, Lentulos, Merulas, Cinnas, Sullas, Dolabelas; et sic porro, quum noua subdiuisione opus esset, ut in Scipionibus, qui vel Africani, vel Asiatici, vel Nasicæ dicebantur.

§. 5. A cognomine distinguunt nonnulli *agnomen*, tamquam extrinsecus addi solitum et ex ratione aliqua aut euentu quæsitum: ut AFRICANVS. Sed contradicunt Carolus Sigonius et Onuphrius Panuinius: locupletissimorum scriptorum testimoniis comprobantes, omnia deinceps cognomina dici, quæ post nomen gentilicium collocantur. Atque sic non tantum in huius P. Cornelii cognominibus censi debet, quum vocatur SCIPIO AFRICANVS: sed idem in nepote etiam, L. Aemilii Paulli filio, ualeat; qui adoptatus a Publio, Africani maioris filio, dicitur P. Cornelius Scipio Africanus AEMILIANVS. Sed raro tria usurparunt cognomina: rarissime autem quatuor, ut Q. Fabius MAXIMVS VERRUCOSYS OVICVLA CUNCTATOR.

§. 6. Ex *prænominibus* alia a romanis, alia a finitimis populis frequentius usurpata sunt. Romana sex et quadraginta numerat Onuphrius Panuinius: quæ sunt Agrippa, Añcus, Appius, Arruns, Aulus, Cæso, Caius, Cnæus, Cossus, Decimus, Denter, Drusus, Egerius, Faustus, Hostius, Iulus, Lar, Lucius, Mamercus, Ma-
mu-

murius, Manius, Marcus, Nero, Numa, Numerius, Opiter, Paullus, Postumus, Potitus, Proculus, Publius, Quintus, Remus, Romulus, Sertor, Seruius, Sextus, Spurius, Stadius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibus, Volero, Volusus, Vopiscus. Erant autem ex his alia frequentiore in usu: alia contra minus usitata. Ex minus usitatis quædam, quum ante cognomina essent, post longum temporis interuallum prænominis officio functa sunt; ut Cossus, Drusus, Iulus, Nero, Paulus, Potitus et Volusus: quædam autem, quum ab initio essent prænomina, pro cognominibus aliquando sunt usurpata; ut Agrippa, Denter, Faustus, Postumus, Proculus et Tullus. *Peregrina* sunt Aimilius, Allius, Atrius, Auentinus, Fannus, Faustus, Herennius, Latinus, Lucumo, Metius, Numitor, Octavius, Ouius, Petro, Picus, Pompo, Septimius, Tallus, Turnus, Tutor et similia.

§. 7. De romanis prænominibus hoc etiam obseruare utiliter tirones possunt: alia eorum per compendium singulis tantum, alia binis, alia ternis litteris scribi solita fuisse. *A.* enim Aulus erat, *C.* Caius, *K.* Cæso, *D.* Decimus, *L.* Lucius, *M.* Manius, *M.* Marcus, *N.* Numerius, *P.* Publius, *Q.* Quintus, *T.* Titus: *Ap.* Appius, *Cn.* Cnæus, *Op.* Opiter, *Sp.* Spurius, *Ti.* Tiberius: *Mam.* Mamercus, *Ser.* Seruius, *Sex.* Sextus, *Tull.* Tullus.

§. 8. *Gentilicia nomina* pæne innumera sunt:

et

et fere omnia desinunt in *ius*, ut gentis origo derivatione eiusmodi significetur. Sic *iulia* gens ab Iulo dicitur, Aeneæ filio; *aimilia*, ab Aimilo, Iuli filio; *nautia*, a Naute; *antonia*, ab Antone; quoniam hi earum gentium auctores erant. Pauca tantum excepta sunt, quæ in *us* terminantur: ut Peducaeus, Poppæus et Norbanus. Nam quod Cæcina, Perperna et alia quædam non in *ius* desinunt: potius eorum nesciri nomina existimandum videtur; quam nomina gentilicia fuisse, quæ omnino cognomina fuerunt.

§. 9. Commemorandum autem hoc loco est, quid *gens* sit, a qua gentilicia nomina dicuntur: et qua ratione a *familia* differat. Nimirum illud inter utramque interest, quod gens ad nomen, familia ad cognomen refertur. Quare illa quasi totum videtur continere, hæc quodam modo partem. Exempli gratia Cornelii omnes unius esse gentis dicuntur, quia vno nomine continentur omnes. At vero partes huius gentis sunt plures, quæ ex cognominum varietate distinctæ sunt et familiæ vocantur, ut Maluginenses, Cossi, Scipiones, Lentuli, Merulæ, Cinnæ, Sullæ, Dolabellæ. Hinc rectæ Festus gentem definit eam, quæ ex multis familiis conficiatur. Quæ autem ratio est inter gentem et familiam: eadem etiam est inter genus et stirpem, eademque porro inter gentiles et agnatos. Quemadmodum enim familia aut stirps nos propius attingit, quam gens aut genus: sic agna-

agnati propiores, quam gentiles. Agnati enim sunt eiusdem familiæ: gentiles eiusdem gentis, vel, ut Cicero tradit, eodem inter se nomine.

§. 10. De cognominibus iam ante quædam dicta sunt. Alia cognominandi ratio superest: a patris (interdum etiam ab aui vel proau) prænomine; item a tribu, curia aut censa defuncta. Sic apud Cic. *l. viii. ep. 8. n. 12.* legimus: *Scribendo adfuerunt L. Domitius Cn. filius Ahenobarbus, Q. Cæcilius Q. F. Metellus Pius Scipio, L. Villius L. F. Pomt. Annalis, C. Septimius T. F. Quirina, G. Luccæius C. F. Pup. Hirrus, C. Scribonius C. F. Pop. Curio, L. Atteius L. F. An. Capito, M. Oppius M. F. Terentina. Vbi Pontina, Quirina, Pupinia, Popilia, Aniensis, Terentina, tribuum nomina sunt, sexto casu posita.*

INDEX